

Perjuangan Melalui Kepimpinan Tokoh Tempatan Menentang Dasar Campur Tangan British

Perjuangan Dol Said

Naning, Melaka.

Menentang campur tangan British dalam pentadbiran dan penetapan cukai satu per sepuluh hasil pertanian Melayu.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

1875

Perjuangan Dato' Maharaja Lela

Perak.

Menentang campur tangan British selepas Perjanjian Pangkor 1874 hingga membawa kepada pembunuhan Residen British, J.W.W. Birch, di Pasir Salak pada 1875.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

Perjuangan Sharif Masahor

Sarikei, Sarawak.

Mempertahankan hak Sultan Brunei dan menentang perluasan kuasa James Brooke ke Sarikei.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

Perjuangan Rentap

Sarawak.

Menentang perluasan kuasa dan campur tangan James Brooke terhadap adat istiadat serta cara hidup kaum Iban.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

Perjuangan Yamtuan Antah

Negeri Sembilan.

Menentang campur tangan British dalam pentadbiran Sungai Ujong.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

1891

Perjuangan Dato' Bahaman dan Mat Kilau

Pahang.

Menentang campur tangan British di Pahang untuk mempertahankan hak penguasa tempatan dalam kutipan cukai serta menolak pengaruh British terhadap adat resam dan hal ehwal agama.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

1894

Perjuangan Mat Salleh

Sabah.

Menentang Syarikat Borneo Utara Berhad yang mengenakan cukai tinggi serta memonopoli perdagangan sehingga menindas penduduk tempatan.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

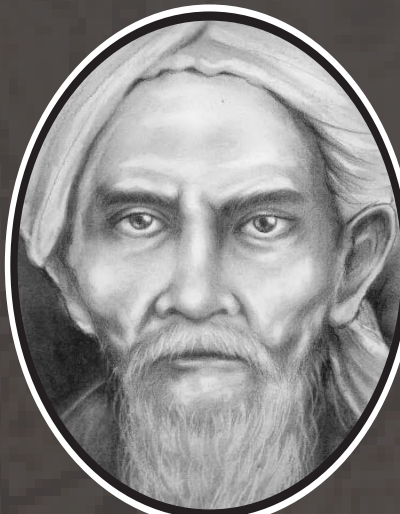
1915

Perjuangan Antanom

Sabah.

Menggerakkan pemberontakan menentang British kerana pelaksanaan cukai terhadap padi dan tapai yang membebankan penduduk tempatan.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

1915

Perjuangan Tok Janggut

Kelantan.

Memimpin Gerakan Kebangkitan Tani menentang peraturan tanah dan cukai British yang membebankan para petani di Kelantan.

Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Kementerian Komunikasi

1922

Perjuangan Haji Abdul Rahman Limbong

Terengganu.

Memimpin Gerakan Kebangkitan Tani di Terengganu untuk menentang peraturan tanah dan cukai British yang membebankan para petani.

Sumber: Abdul Qayyum M Suhaimi and Mohd Roslan Mohd Nor, Haji Abdul Rahman Limbong dan Kebangkitan Rakyat di Terengganu 1928, In Prosiding Nadwah Ulama Nusantara (NUN) IV: Ulama Pemacu Transformasi Negara, edited by Azmul Fahimi Kamaruzaman et al. Bangi, Selangor: Universiti Kebangsaan Malaysia, 2011.

Perjuangan Melalui Penulisan dan Journalisme

1906

Majalah - Al-Imam

Diterbitkan oleh Syed Syeikh al-Hadi, majalah ini menjadi platform pembaharuan pendidikan, agama, dan politik dalam masyarakat Melayu.

Sumber: Kamarul Afendey Hamimi. Kaum Muda Penggerak Kesedaran Kemerdekaan Tanah Melayu 1906–1957. Tesis Kedoktoran, Universiti Pendidikan Sultan Idris, 2018.

1926

Majalah - Al-Ikhwan

Diterbitkan oleh Syed Syeikh al-Hadi, majalah ini menyemai pemikiran moden, pendidikan, dan nasionalisme dalam masyarakat Melayu.

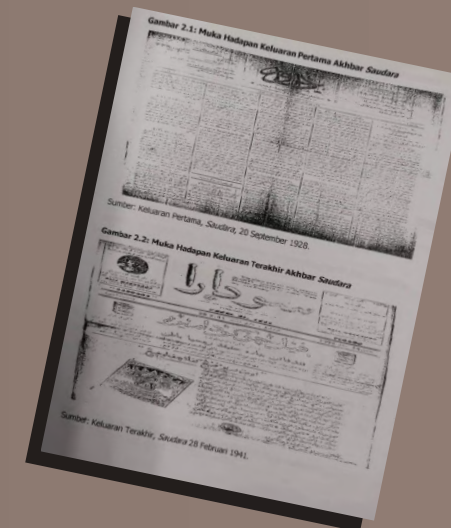
Sumber: Kamarul Afendey Hamimi. Kaum Muda Penggerak Kesedaran Kemerdekaan Tanah Melayu 1906–1957. Tesis Kedoktoran, Universiti Pendidikan Sultan Idris, 2018.

1928

Akhbar - Saudara

Diterbitkan oleh Syed Syeikh al-Hadi dan rakan-rakannya, tokoh-tokoh reformis Melayu yang menekankan pendidikan, politik, dan kesedaran ekonomi dalam masyarakat Melayu.

Sumber: Siti Rodziyah Nyan. Akhbar Saudara Pencetus Kesedaran Masyarakat Melayu. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 2009.

1931

Akhbar - Majlis

Diterbitkan oleh Haji Abbas di Kuala Lumpur, akhbar ini membicarakan isu politik dan kedudukan orang Melayu.

Sumber: Perpustakaan Negara Malaysia, Md. Salleh Md. Gaus. Abdul Rahim Kajai dengan Keunggulan Politik Melayu dan Kemajuan Ekonomi Melayu.

1937

Novel - Putera Gunung Tahan

Ditulis oleh Ishak Haji Muhammad dan Pak Sako, novel ini menjadi simbol penentangan orang Melayu terhadap British.

Sumber: Ungku Maimunah Mohd. Tahir. Novel Putera Gunung Tahan oleh Ishak Haji Muhammad Sebagai Wacana Balikan Pascakolonial. Akademika 81, no. 3 (2011): 65–74.

1939

Akhbar - Utusan Melayu

Ditubuhkan oleh Yusof Ishak dan Abdul Rahim Kajai, akhbar ini menjadi suara awal nasionalisme dan reformis Melayu.

Sumber: Siti Zahrah Mahfood & Mahani Musa. (2021). Perkembangan suratkhbar dan majalah di Johor sebelum Perang Dunia Kedua [Development of the press in Johor before the Second World War]. Sejarah: Journal of History Department, University of Malaya, 30(1), 84–104.

Perjuangan Mencapai Kemerdekaan Melalui Politik

1946

Kongres Melayu Se-Malaya (31 Januari 1946)

Dihadiri oleh lebih 40 persatuan Melayu dan diadakan di Kelab Sultan Sulaiman, Kuala Lumpur.

Kongres ini menjadi titik tolak perpaduan politik Melayu dan penentangan terhadap Malayan Union.

Sumber: Arkib Negara Malaysia. (n.d.). Menjejaki 31 Ogos 1957. Pustaka Ilmu.

1955 Pilihan Raya Umum (PRU) Pertama

Perikatan (UMNO, MCA, MIC) memenangi 51 daripada 52 kerusi, menandakan langkah penting menuju kemerdekaan Tanah Melayu pada 1957.

Sumber: Arkib Negara Malaysia. (n.d.). Menjejaki 31 Ogos 1957. Pustaka Ilmu.

1946

Penubuhan Pertubuhan Kebangsaan Melayu Bersatu (UMNO) (1 Mac 1946)

Ditubuhkan untuk menyatukan orang Melayu menentang Malayan Union yang menjejaskan kuasa Sultan dan memperkenalkan kerakyatan sama rata (jus soli).

Sumber: Arkib Negara Malaysia. (n.d.). Menjejaki 31 Ogos 1957. Pustaka Ilmu.

1948 Malayan Union dibatalkan

Penentangan besar-besaran oleh orang Melayu melalui UMNO dan media cetak memaksa British memansuhkan Malayan Union, lalu menubuhkan Persekutuan Tanah Melayu pada 1 Februari 1948.

Sumber: Arkib Negara Malaysia. (n.d.). Menjejaki 31 Ogos 1957. Pustaka Ilmu.

Dasar dan Perancangan Jangka Masa Pendek, Sederhana dan Panjang

1965

Kongres Ekonomi Bumiputera (KEB) Pertama

Pemangkin kepada penggubalan dasar dan penubuhan agensi bagi memperkasa ekonomi Bumiputera.

Sumber: Kementerian Ekonomi Malaysia. (n.d.).
Kongres Ekonomi Bumiputera

1966

Rancangan Malaysia Pertama (RMP)

Rancangan nasional yang berfokus pada pembangunan ekonomi luar bandar dan peningkatan taraf hidup rakyat.

Sumber: Kementerian Ekonomi Malaysia. (n.d.).
Rancangan Malaysia Pertama (RMKe-1), 1966–1970.

1971

Dasar Ekonomi Baharu (DEB)

Dasar 20 tahun bagi mewujudkan keseimbangan sosial dan ekonomi negara melalui:

- Membasmi kemiskinan
- Menyusun semula masyarakat

Sumber: Pejabat Perdana Menteri Malaysia. (n.d.).
Dasar Ekonomi Baru (DEB).

1991

Dasar Pembangunan Nasional (DPN)

Kesinambungan kepada Dasar Ekonomi Baharu (DEB) bagi meneruskan usaha pembangunan seimbang dan perpaduan nasional.

Sumber: Laman Web Rasmi Pejabat Perdana Menteri Malaysia Malaysia. (n.d.). Dasar Pembangunan Nasional.

• membina bangsa yang berdaya tahan dengan memupuk perpaduan, menyemarakkan semangat patriotik, membentuk kematangan politik, membina masyarakat supaya lebih beradab, unggul dan perjuang yang terasmi dengan nilai positif serta meningkatkan kualiti hidup dan ketahanan ekonomi;
• menggalakkan perwujudan masyarakat yang saksama melalui pemhasnatan kemiskinan dan pengurangan ketidakseimbangan di kalangan dan di dalam kumpulan etnik serta wilayah;
• menggalakan pertumbuhan ekonomi yang tinggi dengan memperkatakan sumber pertumbuhan, institusi kewangan dan korporat serta pengurusan ekonomi makro;
• memperkatakan daya saing untuk menghadapi cabaran globalisasi dan liberalisasi;
• membangunkan ekonomi berawakan pengetahuan sebagai satu langkah strategik untuk meningkatkan nilai ditambah bagi semua sektor ekonomi dan mengoptimalkan daya pemikiran rakyat;
• menggalakan pembangunan sumber manusia untuk menghasilkan tenaga kerja yang cekap, produktif dan berprestasi; dan
• meneruskan pembangunan alam sekitar yang mampan untuk menggalakan pertumbuhan jangka panjang.

2001

Dasar Wawasan Negara (DWN)

Dasar yang bertujuan untuk mencapai perpaduan nasional serta membina bangsa yang berdaya tahan dan saksama pada 2001 sehingga 2010.

Sumber: Laman Web Rasmi Unit Penyelarasan Pelaksanaan (ICU). (n.d.).
Dasar Wawasan Negara (DWN).

2010

Pelan Transformasi Bumiputera

Sebahagian daripada Program Transformasi Kerajaan (GTP) dan Program Transformasi Ekonomi (ETP) di bawah Bidang Ekonomi Utama Negara (NKEA) bagi memperkasa penyertaan ekonomi Bumiputera.

- Memperkukuh penyertaan Bumiputera dalam ekonomi negara.
- Melahirkan usahawan Bumiputera yang berdaya saing.
- Memperkasa modal insan dan mengurangkan jurang sosioekonomi.

2013

Hala Tuju Transformasi Ekonomi Bumiputera

Pendekatan dinamik dan berorientasikan pasaran bagi menangani ketidakseimbangan ekonomi serta meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam sektor pertumbuhan tinggi dan pemilikan syarikat besar.

Sumber: Laman Web Rasmi Kementerian Ekonomi Malaysia. (n.d.). Kertas Strategi 03.

2019

Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 (WKB 2030)

Sumber: Laman Web Rasmi Kementerian Ekonomi Malaysia. (n.d.). Wawasan Kemakmuran Bersama 2030.

Itizam untuk menjadikan Malaysia sebuah negara maju dan mampan, dengan pengagihan ekonomi yang adil, saksama dan inklusif merentasi semua peringkat pendapatan, etnik, wilayah dan rantaian bekalan.

2024

Kongres Ekonomi Bumiputera (KEB) 2024

Platform refleksi nasional Bumiputera yang menilai semula pencapaian dan cabaran terdahulu, dengan matlamat merangka hala tuju baharu agenda pemerkasaan ekonomi Bumiputera secara lebih inklusif dan mampan.

Sumber: Laman Web Rasmi Kementerian Ekonomi Malaysia. (2024, August). Pelan Transformasi Ekonomi Bumiputera 2035 (PuTERA35).

2024

Pelan Transformasi Ekonomi Bumiputera 2035 (PuTERA35)

Kerangka tindakan holistik berlandaskan tiga matlamat utama:

- Membangunkan Bumiputera yang dinamik dan futuristik
- Menetapkan sasaran penyertaan dan pemilikan ekonomi yang lebih bermakna
- Membangunkan mekanisme pemantauan yang berkesan

Sumber: Laman Web Rasmi Pelan Transformasi Ekonomi Bumiputera 2035 (PuTERA35). (2024, August). Pelan Transformasi Ekonomi Bumiputera 2035. Kementerian Ekonomi Malaysia.

Pembentukan Agensi dan Badan Yang Berfokus kepada Pemerkasaan Ekonomi Bumiputera

1949

Penubuhan Universiti Malaya (UM)

Ditubuhkan di Singapura pada tahun 1949 dan membuka kampus di Kuala Lumpur pada 1959.

Pada 1962, kedua-dua kampus menjadi universiti berasingan — Universiti Malaya (Kuala Lumpur) dan National University of Singapore (NUS).

Sumber: Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia. (n.d.). Maklumat Universiti: Universiti Malaya.

1950

Penubuhan Lembaga Pembangunan Industri Desa (RIDA)

Ditubuhkan bagi memakmurkan ekonomi luar bandar dan meningkatkan taraf hidup masyarakat desa.

Kemudiannya berevolusi menjadi Majlis Amanah Rakyat (MARA).

Sumber: Sinar Harian. MARA: Kesenambungan 55 tahun perjuangan dalam pembangunan negara. 29 Mei 2021.

1954

Penubuhan Bank Agong

Ditubuhkan sebagai bank koperasi masyarakat Malaysia bagi memperkukuh ekonomi rakyat.

Pada 1967, ia distruktur semula menjadi Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Bank Rakyat).

Sumber: Laman Web Rasmi Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad. Legacy.

1956

Penubuhan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA)

Ditubuhkan di bawah Akta Pembangunan Tanah 1956 bagi membasmi kemiskinan luar bandar melalui pembangunan tanah dan penempatan semula masyarakat.

Sumber: Laman Web Rasmi Federal Land Development Authority (FELDA). (n.d.). Mengenai FELDA.

1959

Penubuhan Bank Negara Tanah Melayu

Ditubuhkan sebagai bank pusat negara bagi mengawal dasar kewangan dan mata wang.

Kemudiannya dinamakan semula sebagai Bank Negara Malaysia pada tahun 1963.

Sumber: Laman Web Rasmi Bank Negara Malaysia. (n.d.). Introduction.

1965

Penubuhan Bank Bumiputera

Ditubuhkan bagi memperkukuh penglibatan dan keupayaan Bumiputera dalam sektor kewangan serta perbankan negara.

1966

Penubuhan Majlis Amanah Rakyat (MARA)

Kesinambungan daripada RIDA, dengan fokus kepada pendidikan, pemberian biasiswa, dan pembangunan keusahawanan Bumiputera.

Sumber: Laman Web Rasmi Sinar Harian. (2021, April 2). MARA: Kesenambungan 55 Tahun Perjuangan Dalam Pembangunan Negara.

Sumber: Laman Web Rasmi CIMB Group. (n.d.). History - 1990s.

1966

Penubuhan Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA)

Ditubuhkan bagi memajukan tanah terbiar serta meningkatkan taraf ekonomi pekebun kecil Bumiputera.

Sumber: Laman Web Rasmi FELCRA Berhad. (n.d.). Latar Belakang.

1967

Penubuhan Institut Teknologi MARA (UiTM)

Ditubuhkan bagi menggantikan Dewan Latihan RIDA, dan kemudiannya dinaik taraf menjadi Universiti Teknologi MARA (UiTM).

Sumber: Laman Web Rasmi Universiti Teknologi MARA (UiTM). (n.d.). Sejarah UiTM.

1969

Penubuhan Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI)

Ditubuhkan bagi menjalankan penyelidikan dan pembangunan (R&D) dalam bidang pertanian untuk meningkatkan produktiviti serta kemajuan sektor agro negara.

Sumber: Laman Web Rasmi Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI). (n.d.). Latar Belakang dan Sejarah.

1970

Penubuhan Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM)

Ditubuhkan bagi memenuhi aspirasi nasionalisme dan memperkukuh identiti kebangsaan, dengan Bahasa Melayu dijadikan bahasa ilmu dan pengantar utama dalam pendidikan tinggi negara.

Sumber: Laman Web Rasmi Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM). (n.d.). Sejarah UKM.

1973

Penubuhan Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA)

Ditubuhkan bagi meningkatkan produktiviti dan pendapatan pekebun kecil getah Bumiputera, serta memperkukuh pembangunan sektor getah negara.

Sumber: Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA)

1974

Penubuhan PETRONAS

Ditubuhkan di bawah Akta Pembangunan Petroleum 1974 bagi membangunkan dan mengurus industri petroleum negara.

Sumber: Laman Web Rasmi Petronas. (n.d.). Our brand story.

1978

Penubuhan Permodalan Nasional Berhad (PNB)

Sebuah syarikat pelaburan nasional yang mengurus dana unit amanah bagi memperkasa ekuiti Bumiputera.

Sumber: Laman Web Rasmi Permodalan Nasional Berhad (PNB). (n.d.). Tentang Kami.

1983

Penubuhan Bank Islam Malaysia Berhad

Bank Islam pertama di Malaysia yang memberi akses kepada perkhidmatan kewangan patuh Syariah.

Sumber: Laman Web Rasmi Bank Islam. (n.d.). Our history.

1991 Penubuhan Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB)

Ditubuhkan bagi menyokong pembiayaan dan pembangunan usahawan Bumiputera, serta memperkukuh ekosistem keusahawanan negara.

Sumber: Laman Web Rasmi Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB). (n.d.). Mengenai Kami.

1998

Pengenalan Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga (TEKUN) Nasional

Ditubuhkan bagi menyediakan pembiayaan mikro kredit kepada usahawan kecil dan sederhana Bumiputera.

Sumber: Laman Web Rasmi TEKUN Nasional. (n.d.). Pengenalan.

1999

Penaiktarafan ITM menjadi Universiti Teknologi MARA (UiTM)

Susulan sumbangan dan pencapaian ITM dalam melahirkan ribuan graduan Bumiputera cemerlang, ITM dinaiktaraf menjadi universiti setara dengan universiti-universiti lain di Malaysia.

2005

Penubuhan Bank Perusahaan Kecil dan Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank)

Bank pembangunan yang memberi fokus kepada Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS), terutama milik Bumiputera.

Sumber: Laman Web Rasmi SME Bank. (n.d.). About SME Bank.

Sumber: Laman Web Rasmi Majlis Tindakan Ekonomi Melayu Bersatu (MTEM). (n.d.). Mengenai MTEM.

2010

Penubuhan Majlis Tindakan Ekonomi Melayu (MTEM)

Sebuah badan bukan kerajaan (NGO) yang memfokuskan isu-isu ekonomi berkaitan masyarakat Melayu dan Bumiputera.

2011

Penubuhan Unit Peneraju Agenda Bumiputera (TERAJU)

Agensi yang bertindak sebagai
penyelaras dasar dan inisiatif
transformasi ekonomi
Bumiputera.

Sumber: Laman Web Rasmi Unit Peneraju Agenda
Bumiputera (TERAJU), (n.d.), Tentang TERAJU.

2011

Penubuhan Yayasan Peneraju Pendidikan Bumiputera

Ditubuhkan bagi memberi biasiswa dan
memperkasa pembangunan modal insan Bumiputera
dalam bidang profesional.

Sumber: Laman Web Rasmi Kementerian Ekonomi Malaysia, (n.d.),
Rancangan Malaysia Ketujuh (RMKe-7), 1996–2000.

2013

Sumber: Laman Web Rasmi Unit
Peneraju Agenda Bumiputera (TERAJU),
(n.d.), Sejarah.

Penubuhan Majlis Ekonomi Bumiputera

Badan penasihat tertinggi kerajaan yang
dipengerusikan oleh YAB Perdana Menteri,
bertujuan merancang, menyelaras, dan
memantau pelaksanaan dasar pemerkasaan
ekonomi Bumiputera.